

KURYER POZNAŃSKI.

Kuryer Poznański
 wychodzi codziennie z wyjątkiem poniedziałków i dni poświątecznych.
Redakcja:
 przy ulicy św. Marcina nr. 16.
Administracja i Ekspedycja:
 przy ulicy św. Marcina nr. 16 w Drukarni Kuryera Poznańskiego.

Przedpłata kwartalna
 wynosi w Poznaniu marek 4, na wszystkich pocztach cesarstwa niemieckiego i w Austrii marek 5 (zob. Zeitungs-Preliste p. 1887 II Abth. r. 45) w innych krajach: cena pozmarska z dołączeniem przesyłki.
Cena ogłoszeń
 wynosi 15 fenigów od drobnych siedmiomiesięcznych wiersza. — Reklamę po 30 fen. od wiersza. — Przekład na język polski bezpłatnie.

Sobota 2 czerwca 1888

AJENCYE KURYERA POZNAŃSKIEGO:

Rajchmann i Frencler, w Warszawie ulica Senatorska 22. — R. Mosse w Berlinie, Frankfurcie n. M., Hamburgu, Lipsku, Monachium, Norymbierze, Pradze, Strassburgu, Stuttgardsie, Wiedniu, Wrocławiu, Zurychu. — Hrasenstein & Vogler: w Bazylei, Dreźnie, Gdańsku, Hall n. S., Hanowerze, Genewie, Kamienicy (Chemnitz), Kolonii, Lubecie, Norymbierze. — Havas Laffite & Comp. w Paryżu place de la Bourse 8.

Poznań, 1 czerwca.

(Francya w obec niemieckiego reskryptu paszportowego. — Interpelacya p. Gervillereache i odpowiedź p. Gobleta. — Z Izby austriackiej. — Prasa i opinia we Węgrzech o mowie p. Tiszy i manifestacyi skrajnej lewicy. — Kodeks karny w Izbie włoskiej. — Wniosek p. Nicotery. — Rezolucya Biskupów irlandzkich.)

W dniu 30 b. m. wystąpił deputowany p. Gervillereache w Izbie francuskiej ze zapowiedzianą interpelacyą w sprawie tyle głośnej mowy p. Tiszy. Mówca położył nacisk na to, że prezydent węgierskiego ministerstwa dopuścił się względem Francyi niegrzeczności, a zarazem uchybił międzynarodowemu zwyczajom i tradycjom. P. Tisza wskazywał na prawdopodobieństwo wybuchu bliskiej wojny — ale kraj i rząd francuski mógłby w razie sprawdzenia się obaw tych słuszenie powiedzieć — że po ich stronie najmniejszej w tem nie było winy. Gdyby pan Tisza był dokładniejszy zasiegając wiadomości, byłby się niechybnie dowiedział, że we Francyi panuje spokój i zupełne bezpieczeństwo, że szanowaniem w niej jest życie i mienie cudzoziemców. Słowa p. Tiszy nie zobowiązują wprawdzie rządu Austrii i nie wkładają na niego odpowiedzialności — ale przecież muszą mocno zadziwić tych, którzy znają sympatyje, jakie dotąd istniały między obu krajami. Mówca zwrócił się następnie do ministra spraw zewnętrznych ze zapytaniem, czy rząd odebrał jakieśkolwiek oświadczenia, zdolne do wymazania smutnych wrażeń, jakie wywołała we Francyi mowa pana Tiszy. — Minister spraw zewnętrznych, p. Goblet w odpowiedzi na powyższą interpelacyą zaznaczył nasamprzód, że i rząd francuski nie pozostał obojętnym w obec słów p. Tiszy — że jednak nie wypada zbyt czułym z powodu tego oddać się wrażeniom. Minister nie dźwiżył się, jeżeli data 1889 roku wzbudziła wątpliwość i opór u tych narodowości, które zapominają, że wspomnienie 1789 roku przywodzi na pamięć jedynie tylko idee sprawiedliwości i wyzwolenia z pod przesądów. Rząd francuski z wdzięcznością przyjął rozliczne przyrzeczenia współdziałania, jakie dotychczas odebrał; z drugiej strony przeciw nikt nie ma prawa gniewać się o to, że rządy pewnych państw uważają za odpowiednie usunąć się od współdziałania w międzynarodowej tej pracy. Pierwotnie pod okiem rządu austriackiego utworzył się komitet poszczególny w sprawie uregulowania wyselek wystawców austriackich i węgierskich. Rząd austriacki wycofał się następnie zupełnie z całego przedsięwzięcia; miał on do tego prawo — a również miał on nawet poniekać może i obowiązek, aby odradzać przemysłowcom węgierskim samodzielne uskuteczanie wyselek. Rząd Austro-Węgier nie miał przecież prawa do tego, aby wyrażać jawnie i otwarcie obaw jakichś o zakłócenie pokoju między obu państwami w czasie trwania wystawy — nie miał on dalej prawa i do tego, aby wyjawiać głośno wątpliwości, czy rząd francuski zdoła gościom swym zapewnić bezpieczeństwo. P. Tisza dopuścił się tu niesprawiedliwych oskarżeń — jakich nie można się było spodziewać ze strony kraju, dla którego Francya zawsze okazywała sympatyje. Słowa męża, znajdujące się na tak wybitnym stanowisku, nie mogły też przebrzmieć nieopatrzenie. Mówca wezwał już ambasadora francuskiego we Wiedniu, aby całą tę sprawę poruszył w obec hr. Kalnokiego. Hrabia Kalnok wyraził ubolewanie nad niemilostką zjściem i zaręczył, że ani on sam osobiście, ani rząd Austro-Węgier nie mają bynajmniej zamiaru urazić Francyi w czemkolwiek — że przeciwnie, pragną usilnie pozostać z nią zawsze w jak najlepszych stosunkach. Sam p. Tisza oświadczył ze swęj strony, że podzieli równieżie tę dążność i nie miał bynajmniej najmniejszego zamiaru wywołania zatargu z Francyą. — W obec powyższych poręczeń usunięcie wszelkich nieporozumień zaley już jedynie tylko od samego p. Tiszy. — Następnie przeszedł p. Goblet na temat ogólnej zewnętrznej polityki rządu, zwą ją ze wszęch względów prawdziwie pokojową polityką. Francya unika wszelkich niebezpiecznych zakusów a dąży jedynie do zachowania pokoju; zajęta własnymi tylko sprawami, nie da się powodować ani słabości ani też chęciom zaczepki. Przyszłoroczna wystawa najlepszym jest tego dowodem, że Francya stanowczo pragnie uniknąć wszelkich zewnętrznych i wewnętrznych zaburzeń. Co się tyczy wewnętrznej polityki państwa, to więcej on teraz jest ustalonym,

aniżeli kiedykolwiek dawniej. Węgrzy dobrze o tem wiedzą, że jeżeli niepokoję wybuchną gdziekolwiek, to z pewnością nie we Francyi, gdzie rewolucye wtedy tylko powstawały, kiedy sam rząd wywołał je swęch zachowaniem. Rzeczpospolita silniej teraz ugruntowana jest w kraju, aniżeli przypuszczają nawet i sami republikanie. „Jeżeli zaś ktorekolwiek z ościennych mocarstw uchwyci się drogę i środków ku poszkodowaniu naszych interesów, natenczas, nie będziemy się bawic w próżne utyskiwanie i skargi — ale odczekamy raczej chwili stósownej, w której będzie się można uchwycić praktycznych i odpowiednich represyjnych środków. Każdy przynajmniej, że taka polityka najlepiej odpowiadać będzie godności i interesom Francyi“.

Dyrekcya wschodnich linii kolei francuskiej w sobotę ogłosiła tegoroczny plan jazdy do Szwajcaryi, Włoch i Austrii, z zupełnym wykluczeniem niemieckich krajów koronnych. Wszystkie pociągi pójdą przez stacyą Delle (w bliskosci Belforta) nie wyjmując kursyckiego pociągu idącego z Anglii do Szwajcaryi. — W Paryżu rząd i opinia waha się w kwestyi użycia środków represyjnych względem Niemiec. Dziennik „Liberté“ odradza od uchwycenia się jakichkolwiek represyji. — Ambasada niemiecka w Paryżu publikowała cyrkularz dotyczący się zasad, jakich trzymać się będzie przy wzywaniu paszportów dla pobytu w krajach koronnych. Będzie ona udzielać bez dalszych trudności wizy wszystkim Francuzom, którzy tylko przejeżdżać będą przez Alzacyą i Lotaryngią. Jeżeli jednak w skutek jakiegobądź wypadku pozostać mają tam przez czas pewien, natenczas natychmiast postarac się muszą o pozwolenie na pobyt tymczasowy.

Parlamentowi austriackiemu przedłożył rząd w dniu 30 maja projekt do prawa, tyczący się tymczasowego zaprowadzenia cła dodatkowego od napojów alkoholicznych. Izba stósownie do uchwały Izby Panów z dnia 29 maja przywróciła wykreślony pierwotnie dyspozycyjny fundusz dla rządu — a kwestya budżetowa tem samęm wreszcie została załatwiona. Następnie postanowiła Izba deputowanych 184 głosami przeciw 113 przejść do poszczegółowej dyskusyi nad clem wódeczonym. — Izba Panów w dniu 30 maja zatwierdziła bez debaty projekt do prawa o ele cukrowym i rozpoczęła wybory członków austro-węgierskich delegacyi. — Wczorajsza „Wiener Ztg.“ publikuje prawo finansowe za rok bieżący.

W Peszcie opinia publiczna i prasa głosi, że rozmowa, jaką miał we Wiedniu ambasador francuski, p. Decrais, z hr. Kalnokim, nie miała bynajmniej charakteru reklamacyjnego dyplomatycznego. Peszteński „Lloyd“ oświadcza, że i dzisiaj p. Tisza mógłby jedynie tylko powtórzyć to, co wygłosił w ostatnią sobotę; Francyi nie bez powodu udają wielkie oburzenie nad mową, którą ostatecznie stronił w Paryżu używając do wzajemnych przeciw sobie napaści. W obec objawów sympatyj, jakie urządziła skrajna lewica Izby węgierskiej dla Francuzów (patrz w Przeglądzie środowym) występuje peszteński „Nemzet“ z ostrą filipiką, zwąc objawy te beztakownymi i niezgrabnymi; organ ten twierdzi, że kto zachęca Francuzów do daremnych nadziei, ten pobudza ich lekkomyślnie do wykonania idei odwetu.

Izba włoska, jak już wiadomo czytelnikom naszym, rozpoczęła dyskusyą nad nowym włoskim kodeksem karnym. Rozpraw dłuższych nie będzie, jak łatwo było można przewidzieć — dyskusya będzie raczej zadławiona, niż załatwiona. Nie wolno stawiać projektów do poprawek — ale raczej tylko przyjąć, lub odrzucić całą ustawę. Ciekawym jest tu szczegółem, że znany radykalny deputowany, p. Fortis, wystąpił z gorącą mową na korzyść rządu. Nikt nie poruszył religijnej i antykatolickiej strony nowego kodeksu — a jeden tylko p. Toscanelli zabrał się na odwagę, aby przeciw niemu zaprotestować. Deputowany p. Ferri wygłosił mowę, w której krytykuje kodeks — ale ze względów czysto tylko technicznych. Trudno zresztą zdać sobie sprawę z dążności wywodów p. Ferri. Ganił on pewne szczegóły ustawy — ale nie było jeszcze dyskusyi, z której można byłoby wywnioskować, w czém to właściwie rząd i większość Izby dopatrywały się omych „nadużyć duchowieństwa.“ Zda-

nie, że dyskusyi takiej nikt nie rozpocznie — a Izba w milczeniu i ryczałtowo zatwierdzi projekt ministerjalny nowej ustawy karnej.

W ostatnią środę uzasadniał deputowany p. Nicotera wniosek swój stawiony w sprawie wzmocnienia obrony włoskich portów i wybrzeży. Mówca wskazał na morskie linie obronne Francyi i Anglii i pożył nacisk na konieczność prac w tym kierunku we Włoszech, zwłaszcza, że Włochy, jako świeżo powstałe państwo pozostają w tej mierze jeszcze w tyle po za innymi mocarstwami morskimi. Kilku innych mówców popierało następnie wniosek p. Nicotery.

Włoski minister wojny zabrawszy głos chwalił patriotyczne uczucia wnioskodawcy i uznał ważność samego wniosku. Oświadczył on następnie, że ministerstwo wojny wspólnie z ministerstwem marynarki powierzy poszczególnęj komisyi wygotowanie planu obrony większych miast portowych — że komisya spiesznie zajmie się tą pracą — a ministerstwo wnioski komisyi niezadługo będzie mogło Izbie przedłożyć.

Parlament w porozumieniu z ministrem wojny uchwalił w skutek tego następną zmianę wniosku p. Nicotery: „Izba włoska w przekonaniu o konieczności uzupełnienia obrony morskich wybrzeży krajowych, wyzwa rząd, aby — o ile to będzie, możliwem, już w listopadzie, przy ponownem zejściu się parlamentu, zechciał w tym względzie odpowiednie stawić propozycyę.“

W dniu 30 maja odbyło się w Dublinie walne zgromadzenie Arcybiskupów i Biskupów irlandzkich — na którym zapadła rezolucya tej treści, że znany dekret papieski ogranicza się na traktowaniu kwestyi moralności — a w niczem nie miesza się do wewnętrznych politycznych spraw Irlandyi. Rezolucya gani tych, co o Papieżu wyrażali się bez należnego szacunku. Wyraża ona uznanie dla naczelników irlandzkiego narodowego ruchu — ale zwraca zarazem ich uwagę na powagę Papieża w sprawach wiary i moralności.

*** Znany korespondent** berliński do gazet katolickich pisze w sprawie znanych odpowiedzi rejencyi bydgoskiej, co następuje:

„Kilku katolickich kapłanów z archidiecezyi gnieźnieńskiej zostało na podanie swoje przypuszczonych do kierownictwa nauką religii. Niestety nie jest nam znana ich liczba, mamy atoli powód do mniemania, że tych księży nie jest wielu. Przypuszczenie to jednak jest połączone z warunkami, które wskazują aż nazbyt jasno, że państwo państwo nauki rości sobie pretensye także do najwyższego nadzoru nad nauką religii, chociaż do udzielania jej nie ma ani kompetencyi, ani powołania. Rząd chce tutaj decydować o podręcznikach, o podziale wykładowego materiału itd., a wszystko to są rzeczy, które zasadniczo należą do Kościoła. Ciekawą także jest rzeczą, że przypuszczeni duchowni zobowiązać winni się wyrażnie, że przestrzegają będą przepisów inspeksyi szkolnej co do języka wykładowego w nauce religii. Okoliczność ta niejednego proboszcza wprowadzi w zatarg z własnym sumieniem przekonaniem już z tego powodu, że historia biblijna, urzędowanie nie zaliczona do właściwej nauki religii, wielu źleciom już dzisiaj udzielana bywa w języku niemieckim.“

Wiece.

W Dopiewie w niedzielę, dnia 10 czerwca o godzinie 5 po południu.

W Gorzycach, w powiecie żnińskim, w niedzielę, dnia 10 czerwca o godzinie 3 po południu.

Wydalania.

Świeżo otrzymali rozkaz opuszczenia Królestwa L. Flatan i Fr. Wolfson, właściciele kantorów wekslowych w Płocku. Protokularnie podpisali się musieli, iż najpóźniej w dniu 1 stycznia 1889 opuszczą Królestwo.

Kolonizacya.

W powiecie wągowieckim komisya kolonizacyjna nabyła znowu dwie wie-

szary mnięj więcej 5000 mórg, Skórki i Niedźwiady za 600,000 marek, należące do hr. Mycielskiej ze Smogorzewa.

Oficyał gnieźnieński.

Następca ś. p. Biskupa-Nominata ks. dr. Korytkowskiego jako Oficyała gnieźnieńskiego mianowany został przez Najprzewielebniejszego ks. Arcypasterza naszego i instytucyą kanoniczną otrzymał w środę dnia 30 z. m. ks. Jan Nepomucen Lukowski, doktor obojga praw, profesor seminarium duchownego w Gnieźnie i proboszcz św. Michała Zbaraskiego tamże, dotychczasowy radca konsystorski, sędzia i egzaminator prosynodalny, cenzor ksiąg duchownych i t. d., zaszczytne znany z prac naukowych i wydawnictw, jak n. p. Liber Beneficiorum Łaskiego, rozpraw o szkole gnieźnieńskiej, o kronice trzemeszeńskiej, o „liber viridis“ seminarium gnieźnieńskiego, o metrologii i numizmatyce Libri Beneficiorum Łaskiego itd. itd.

Ponieważ jedynie urząd regensa seminarium i penitencyarza z urzędem Oficyała pogodzić się nie da, przeto ksiądz Oficyał dr. Lukowski zatrzyma zapewne (oprócz radcostwa) wszystkie dawniejsze swoje urzędy.

Dzisiaj o godz. 11 przed południem nastąpiło przekazanie Konsystorza nowemu Oficyałowi.

Seminarium duchowne w Poznaniu.

Pismom polskim podawającym różne pogłoski i szczegóły o bliskim otworzeniu seminarium duchownego w Poznaniu pozwalamy sobie zwrócić uwagę na to, że:

1) wiadomości ich są jeszcze cokolwiek przedczesne, gdyż sprawa jeszcze ostatecznie załatwioną nie jest, choć nie ulega wątpliwości, że seminarium nasze z dniem 1 października niezawodnie otwarte zostanie;

2) że wiadomości te są w znacznej części niedokładne, i to tak pod względem osób, jako też i pod względem faktów, — co się pokaże wtedy, gdy cały skład profesorów wymienić będziemy mogli. Nieprawdą jest, jakoby n. p. Najprzewielebniejszy ksiądz Biskup dr. Lukowski zastrzegł sobie wykład prawa kanonicznego, lub jakoby ks. dr. Goczkowski, kanonik kolegiaty św. Maryi Magdaleny, miał zostać profesorem w Gnieźnie.

Po dokonaniu faktu i my pospieszmy zawiadomić Czytelników naszych o tem, co zasło. Tyle już i dzisiaj powiedzić możemy, że regens narodowości niemieckiej, sprowadzony z Prus Zachodnich, mianowany został kanonikiem poznańskim przez władze rządowe, i że filozofia wykładaną będzie wychowanie Seminarium Germanicum w Rzymie itd. Ks. prof. dr. Ignacy Warmiński, dotychczasowy profesor seminarium gnieźnieńskiego, ks. dr. Szulc obecnie w Wolsztynie dawniej w Ameryce i ks. dr. Klopsch ze Zbąszynia wejść mają w skład kolegium nauczycielskiego.

Zastrzegamy się z góry, że jedynie chęć sprostowania mylnych pogłosek spowodowała nas do zamieszczenia powyższych wiadomości, które w danym razie mogłyby jeszcze uleść pewnej zmianie.

Wicew potrzebna!

Z Warmii, 30 maja.

Wydany nakładem Drukarni „Kuryera Poznańskiego“ *Poradnik dla wicowników* mógłby wiece nam się przydać. Jak wiadomo, nie odbył się ani jeden wiece w sprawie szkolnej u nas; mieliśmy co prawda przed kilku latami dwa polskie zebrania w Olsztynie i w Wartemborku, lecz te wiece były pierwsze i też ostatnie na ziemi warmińskiej. Rozporządzenie p. ministra Gosslera, wykluczające język polski ze szkół, nie tyczyło się Warmii, bo w naszej okolicy już dawno nie ucą się po polsku. Nawet religia święta bywa we wszystkich klasach szkół ludowych dzieciom polskim po niemiecku wykładaną i tylko gdzie niedzie ucą nauczyciele polskiego czytania. Istnieje wprawdzie rozporządzenie rejencyjne, że polskie dzieci mają jednę (!) godzinę na tydzień być uczone polskiego czytania i pisania, lecz że mamy licznych nauczycieli nie umiejących po polsku, a niektórych co z wygody polskiej nauki

nie udzielają, więc wspomniane rozporządzenie nie na wiele się przyda. Ogólna obojętność naszego ludu w sprawach narodowych zbyt jeszcze jest silna, aby coś stanowczego przedsięwzięto. Ponieważ pisma polskie pod setną zaledwo chatę się zabłąkają i zresztą pismo drukowane w niczem ustnemu pouczeniu nie wyrówna, więc tylko za pomocą wicew można coś zdziałać na Warmii. Mamy co prawda bardzo znacznych patriotów warmińskich, którzyby całą duszą pragnęli współdziałania swoich wyprawdzić ze stanu letargu i ciemnoty, lecz że po części mają ręce skrepowane, po części oddają się gorzkiej bezczynności nie spostrzegając żadnych owoców widocznych swoich moźolnych starań i na duchu upadają — więc wielkich rzeczy u nas na przyszłość spodziewać się nie można.

Duchowieństwo nasze, o ile nam sprzyja, otwarcie za nami ujmować się nie może, bo będzie okrzykane jako agitatorskie. A jednak każdy co zna pobozność i przywiązanie ludu warmińskiego do swoich duszpasterzy przynajmniej, że starania kleru najbujniejsze wydałyby owoce. Co może być za pociecha z dziecka, co przez całe siedm lat nauki w szkole nie usłyszy ani paciera ani religii w macierzyńskim języku, nie nauczy się czytać po polsku, modli się ustami na niemieckiej księżce a na dobitkę dostanie się bądź z własnej woli bądź za radą nauczyciela do niemieckiego oddziału, zostając tym sposobem po niemiecku przygotowanym do komunii świętej? Wiece są nam konieczne, potrzebne, aby lud pouczać, bo nie jeden nie czuje nawet krzywdy, która mu się dzieje i nie zna środków obrony. *Poradnik dla wicowników* może naszym wiarusom ważną przysługę oddać, tylko prosimy, ażeby w drugim wydaniu poprawiono błąd na stronie 17 broszurki, jakoby luterscy Mazurzy mieszkali na Warmii; Warmiacy są wyłącznie katolikami i granicą tylko z protestanckimi Mazurami, należy więc poprawić, „oraz nasi bracia Mazurzy w Prusach Wschodnich“, a nie na Warmii.

Cesarz Fryderyk a wolność wyborów.

Narodowo-liberalna „Münchener Allgemeine Ztg“ otrzymała z Berlina od korespondenta otwarte następująca bardzo ważną wiadomość:

„Dowiadujemy się z dobrze poinformowanego źródła, że cesarz jedynie po dłuższym wahaniu i dopiero za radą najzaufanego swego doradcy zdecydował się potwierdzić uchwalone przez większość sejmową prawo, tyczące się przedłużenia peryodu prawodawczego na lat 5. Monarcha przestał atoli wraz z potwierdzeniem prawem p. ministrowi Puttkamerowi pismo, w którym wyraził życzenie, — ażeby ze względu na przedłużony peryod prawodawczy nader ściśle przestrzegano wolności wyborów.“

„Münchener Allgemeine Ztg“ jest po mimo swęj umiarkowanej zresztą narodowo-liberalnej tendencyi gazetą bardzo poważną i zwykle dobrze poinformowaną, czego dowiodła w czasie tak zwanego przesilenia kanclerskiego. Tęm więcej zatem wydaje się podana przez nią wiadomość być prawdopodobną.

Do wiadomości tej dodaje „Freisinnige Zeitung“, że cesarz według nadesłanego jęj z południowych Niemiec telegramu, rzeczywiście jedynie ze względu na ogólny stan rzeczy prawo powyższe potwierdził. „Freisinnige Ztg“ sądzi zarazem, że owym „najzaufanym doradcą“ cesarza nie jest nikt inny, jak minister sprawiedliwości dr. Friedberg.

Ważniejszym jednakże jest końcowy ustęp wiadomości podanej przez „Münchener Allg. Ztg.“, donoszący o piśmie cesarza do ministra Puttkamera. Pismo podobne zgadzało się jak najzupełniej z zasadami wypowiedzianymi w orędziu cesarskiem, a w obecnej chwili, w której wykazano w sejmie pruskim tak znaczną ilość wypadków nielegalnej presyi rządu na wybory, byłoby zupełnie na czasie. Wiadomość monachijskiego dziennika należy zatem uważać za zupełnie prawdziwą.

Jakie stanowisko zajmie względem pogłoski tej prasa półrządowa i środkowa, nie wiadomo. Katolickie i wolnomysłne dzienniki powitały ją z nietajoną radością jako nowy dowód, iż cesarz bynajmniej nie pochwała dotychczasowej

Stan powietrza.

Dnia 31 maja 1888 r. o 8 godzinie rano.

Stacja	Barometr	Wiatr	Stan powietrza	Temperatura
Mulagmore ..	755	Płn.Z.	7 pochmurno	9
Aberdeen ..	745	Z.Płd.Z.	3 pół zachm.	12
Christiansund	748	W.Frd.W.	6 pochmurno	13
Kopshaga ..	757	Płd.Płd.Z.	2 mgła	11
Sztokholm ..	758	Płd.W.	6 pochmurno	14
Haparanda ..	763	Płd.	4 zachm.	7
Petersburg ..	770	Płd.Płd.W.	1 pogodno	12
Moskwa ..	770	W.	1 bez chmur	11
Kork, Queenst.	760	Z.	5 pół zachm.	12
Brest ..	785	spokojnie.	zachm.	12
Helder ..	768	Płd.Z.	3 pół zachm.	11
Sylt ..	756	Z.Płd.Z.	3 pół zachm.	11
Hamburg ..	758	Z.Płd.Z.	4 zachm.	13
Swinmunde ..	759	Z.Płd.Z.	2 deszcz	14
Neufahrwasser	758	Płd.	2 pół zachm.	19
Klajpeda ..	761	Płd.W.	4 pogodno	16
Paryż ..	765	Płd.Z.	1 zachm.	14
Monaster ..	760	Płd.Z.	7 zachm.	11
Karlsruhe ..	763	Płd.Z.	3 zachm.	14
Wiesbaden ..	762	Z.	1 zachm.	15
Monachium ..	764	Płd.Z.	3 zachm.	15
Kamienica ..	761	Płd.	3 deszcz	15
Berlin ..	760	Z.	1 deszcz	14
Wiedeń ..	762	Z.	2 zachm.	16
Wrocław ..	761	Z.	3 zachm.	17
Ile d'Aix ..	768	Płd.Z.	5 deszcz	15
Nizza ..	762	W.Płd.W.	1 pół zachm.	18
Triest ..	764	Płn.W.	1 pogodno	21

Spostrzeżenia meteorologiczne w Poznaniu.

Data i godzina	Barometr	Wiatr	Stan powietrza	Temp. w. Cel.
31. Pop. 2	753,4	Płn.Z. um. zachm.		+ 21,8
31. Wie. 9	755,2	Płn.Z. um. zachm.		+ 13,2
1. Ran. 7	755,8	Płn. silny. pogodno		+ 12,2

Dnia 31 maja maximum ciepła + 23,2 Cel.
minimum ciepła + 12,8

Prognoza na dzień jutrzejszy brami według „Pos. Zeit.” jak następuje:
Piękne, ciepłe powietrze, pogoda, silna para, lekkie, słabe, czasem zaostrzające się wiatry. Pasami elektryczne zjawiska.

GOSPODARSTWO HANDEL I PRZEMYSŁ.

Saska 4-procentowa pożyczka państwowa z r. 1852/68, 1867 i 1869. Najbliższe ciągnięcie odbędzie się w początku czerwca. Przewidywano stratom kursu, wynoszącym przy losowaniu około 5/4 procent, zabezpiecza bank pod firmą Carl Neuberger, Berlin, Französische Str. Nr. 18, za premią 6 fen. za 100 marek.

(W) **Poznań, 1 czerwca.** (— Sprawozdanie giełdowe.)

Stan powietrza: pogoda.
Zyto: bez int.

Cena wypowiedziana — Wypowiedziano — cent., czerwiec 117, ofiar., czerwiec-lipiec 117, ofiar., lipiec-sierpień 119, ofiar., wrzesień-październik 122, — plac.

Okowita: stala.
Cena wypowiedz. — Wypowiedziano — w miejscu (bez beczki) tow. opodat. — pl. 50-ta 52,00 plac., 70-ta 32,50 plac., lipiec 50-ta 52,60 plac., 70-ta 33,10 plac., sierpień 50-ta 53,20 plac., 70-ta 33,70 plac., wrzesień-październik 50-ta 53,50 plac., 70-ta 34,00 plac.

Objaśnienie: Płn. = północ. Płd. = południe. W. = wschód. Z. = zachód.

Skala sily wiatru: 1 = lekki powiew 2 = maly, 3 = sily, 4 = umiarkowany, 5 = ostry, 6 = silny, 7 = mroźny, 8 = burliwy 9 = burza, 10 = silna burza, 11 = gwałtowna burza, 12 = orkan.

Pogląd na stan powietrza

Depresja, która wczoraj leżała na Z. od Szkołcy, postąpiła ku Płn.W., odnaga teży leży ponad Niemcami północnie. Przy słabym wietrzyku z Płd do Z. jest powietrze ponad Europą centralną pomroczne i częstokroć dżdżyste. Temperatura zmieniła się mało co od wczoraj; na W. Niemiec leży ponad normalna, na Z. przeważnie poniżej normalnej. Wustrow miał w nocy burzę.

(Sprawozdanie urzędowe).

Zyto. Wypowiedziano — centnarów. Cena wypowiedziana — m. za czerwiec 117, — mrk., wrzesień-październik 123, — m.
Okowita (z beczką) za 100 litr. 10,000/0 Tralles. Wypowiedziano — litrów. Cena wypowiedziana — mrk. w miejscu bez beczki. 50 m. opodat. 51,90 mrk., 70 m. opodat. 32,40 m.

(W) **Poznań, 1 czerwca.** Ceny maki. Pszen na nr. 00. 13,50—14, mrk. nr. 0 12,50—13 mrk rżana nr. 0 i 1 9,— 9,25 mrk. po 50 kilo.

Urzędowe sprawozdanie targowe komisji i targowej w mieście Poznaniu

Poznań, dnia 1 czerwca 1888.

Przedmiot	TOWAR			
	dobry	śred.	pośled.	przecięciu
Pszen. (najw. za 100 kl. najn.)	—	—	—	—
Zyto (najw. najn.)	11 60	11 30	—	11 38
Jęczmień (najw. najn.)	—	—	—	—
Owies (najw. najn.)	11 80	11 30	—	11 43

Inne artykuły.

Przedmiot	Inne artykuły.			
	najw.	najniż.	wprze	prze
Stoma prosta (za 100 kl. targana)	3 50	3 25	3 38	—
Siano (za 1 kl. lod brzochna)	1 20	1 10	1 10	—
Wiewiórzina	1 20	1 10	1 10	—
Cielecina	1 20	1 10	1 10	—
Skopowina	1 20	1 10	1 10	—
Stonina	1 40	1 20	1 30	—
Masło	2 20	1 80	2 20	—
Jaja	1 80	1 70	1 75	—

Bydgoszcz, 31 maja

(Sprawozdanie izby handlowej). Ceny za 1000 kg. Pszenica: piękna 171—173 m., średni gatunek 168—170 m., pośledni gatunek 160—167 mrk. Zyto: w miejscu krajowy 112—115, w średnim towarze — m., w poślednim — m. Jęczmień nom. do browarów 110—115 m., wielki i mały 95—100 mrk. Owies nom., w miejscu według jakości 105 do 115 marek, pośledni — m. Groch nom. wrzący 135—150, na paszę 105 do 115 marek. Okowita 50-ta 53,00 m., 70-ta 34,00 m.

Wrocław, 31 maja 1888.

Zyto (za 1000 funt.) spok. wypowiedziano — cent. Cena wypowiedziana — mrk na maj 125,— ząd. maj-czerwiec 125,— ząd. czerwiec-lipiec 125,60 ząd. lipiec-sierpień 129,— ząd. w zesz. październik 133,— ządano.

Owies Wypowiedziano — cent. na miesiąc bieżący 120,00 ofiar. maj-czerwiec 120,00 ofiar. czerwiec-lipiec 120,— ofiar. — z.d., lipiec-sierpień 122,— z.d.
Okowita (za 100 litr. a 100%) excl. 50 i 75 m. podatku kons. bez int., wypowiedziano 20000 litr. uplyn. wypowiedz. —, na maj (50-ta) 50,60 ofiar. (70-ta) 31,00 ofiar., ocelona —, ząd., maj-czerwiec (50-ta) 50,60 ofiar., (70-ta) 31,00 ofiar., czerwiec-lipiec (50-ta) 50,60 ofiar., lipiec-sierpień 51,60 ofiar., sierpień-wrzesień 52,50 ofiar., wrzesień-październik 53,00 ząd.

Cena wypowiedziana na dzień 1 czerwca: zyto 125 00 mrk., pszenica — mrk., owies 120 00 mrk. rzep — m., olęg rzepiowy 48,—.

Cena wypowiedz. okowity (excl. 5) mk. podat. konsumc. na dzień 31 maja (50-ta) 50,60 mrk. (70-ta) 31,00 mrk.

Ceny targowe z dnia 31 maja 1888

Postanowienia	Za 100 kilogramów		
	ciężki	średni	lekki towar
miejaski	naj-w. naj-n. naj-w. naj-n. naj-w. naj-n.	M.F.M.F.M.F.M.F.M.F.M.F.M.F.M.F.	M.F.M.F.M.F.M.F.M.F.M.F.M.F.M.F.
deputa-yki targow.	—	—	—

Pszenica biała 17 90 17 70 17 50 17 30 17 10 16 70 16 50
złota 17 80 17 60 17 13 16 20 16 70 16 50
Zyto 12 50 12 30 12 10 11 80 11 60 11 30
Jęczmień 13 50 13 00 12 50 11 50 11 00 10 50
Owies 12 00 11 80 11 60 11 40 11 20 11 00
Groch 14 50 14 00 13 50 13 00 11 50 0,50

Berlin, 31 maja. (Sprawozdanie urzędowe.) — Pszenica, za 1000 kilogramów w miejscu ząd. 168 do 189 mrk. według jakości; na miesiąc bieżący placeno 173,—, na maj-czerwiec plac. —, na czerwiec-lipiec plac. 171,75—171,00—171,50, na lipiec-sierpień placeno 173,75—173,25 173,75, na wrzesień-październik plac. 175,00—174,50—175,00. Wypowiedziano 50 ton. Cena wypow. —.

Zyto za 1000 kilogramów w miejscu pl. 125—132 według jakości; na miesiąc bieżący placeno 129,75, na maj-czerwiec placeno —, na czerwiec-lipiec placeno 129,75—129,25—1 0,00, na lipiec-sierpień pl. 131,50—131,25—132,00, na wrzesień-październik plac. 135,25—135,75—135,25. Wypow. — ton. Cena —.

Owies za 1000 kil. w miejscu ząd. 115 do 132 według jakości, na miesiąc bieżący placeno —, na maj-czerwiec placeno —, ząd. —, na czerwiec-lipiec 122,25—122,00, na lipiec-sierpień pl. 122,25—122,00, wrzesień-październik pl. 124,00—123—123,50. Wypow. 150 ton. Cena —.

Okowita opodatowana. Za 100 litr. a 100 prot. = 10,000 litr. prot. w miejscu bez beczki plac. 101,0 mrk., na miesiąc bieżący placeno —, na

maj-czerwiec placeno —, ząd. —, na czerwiec-lipiec placeno —, Wypowiedziano —, litr. Cena —, Nieopodatkowana, obciąż. 50 m. podat. konsum. w miejscu 53,7 mrk., maj pl. 53,0—53,2, na maj-czerwiec placeno 53,0—53,2, ząd. —, na czerwiec-lipiec placeno 53,0—53,2, na lipiec-sierpień placeno 53,5—53,7, na wrzesień-październik placeno 53,9—54,3, na wrzesień-październik placeno 54,0 do 54,4. Wypow. 10,000 litr. Cena —, Nieopodat. obciążona 70 mrk. podat. konsum. w miejscu plac. 34,5 mrk., na maj plac. 33,7—33,9, na maj-czerwiec placeno 33,7—33,9, na czerwiec-lipiec plac. 33,7—33,9, lipiec-sierpień pl. 34,3—34,5, na wrzesień-październik placeno 34,9—35,1, na wrzesień-październik placeno 35,0—35,2. Wypowiedziano —, litr. Cena —.

Szczecznica, 31 maja.
Pszenica słabszy, za 1000 kilogramów w miejscu 169—173,0 plac., maj 173,0 placeno, maj-czerwiec 173,0 plac., czerwiec-lipiec 173,5—173—174 pl., lipiec-sierpień 175,5—175—176 pl., wrzesień-październik 176—177 plac., — ząd. i ofiar.

Zyto spok., za 1000 kilogramów w miejscu krajowe 120—126 plac., maj 127,0 plac., maj-czerwiec 127,— placeno, czerwiec-lipiec 127,— placeno, lipiec-sierpień 128,5 placeno, wrzesień-październik 132,0—131,25 plac.

Owies za 1000 kilogramów w miejscu pomorski 120—125 plac.
Olęg rzepiowy bez int., za 100 kilogramów w miejscu bez beczki 48,5 ząd., maj 48,— ząd., maj-czerwiec —, ząd., wrzesień-październik 48,— ządano.

Okowita słabo, za 1000 litr.-prot. w miejscu bez beczki 101,0 opodat. plac. 50-ta 52,5 plac., 70-ta 33,5 plac., maj 70-ta 33,5 plac., sierpień-wrzesień 50-ta 53,7 ofiar., 70-ta 34,2 placeno, wrzesień-październik 50-ta 54,0 nom., 70-ta 34,5 nom.

Hamburg, 31 maja. Okowita słabo, za maj 22—ząd., maj-czerwiec — ząd., czerwiec-lipiec 22—ząd., lipiec-sierpień 22 1/2 ząd., sierpień-wrzesień 22 1/2 ząd. — Kawa good average Santos za maj 78,—, za wrzesień 64 1/2, za grudzień 68 1/2, za marzec 1889 58 1/2, ząd. Uspokobienie potw. Obrót 4000 miechów.

Magdeburg, 31 maja. Cukier ziarnisty excl. worka 96% —, cukier ziarn. excl. 92% 23,05, cuk. ziarn. excl. 88% Rendem. 22,—. Drugi produkt excl. 75% Rendem. 18,00. Uspokobienie: stala. Mielona rafin. z beczką 28,—, Miel. Melis I z beczką 25,75. Niezm. Cukier surowy I. Produkt transito fr. statak Hamburg za maj —, ofiar. —, ządano, czerwiec 13,00 placeno i ządano, sierpień 13,20 placeno i ząd., październik-grudzień 12,47 1/2 pl. 12,50 ząd. Słabo. Obrót tygodniowy w cukrze surowym ctr. —.

(Nadesłano).

Uwaga dla palących! Kto pragnie palić dobre papierosy i wyborne tureckie tytonie, niechaj kupuje wyroby z fabryki „VULKAN” J. F. J. Komendzińskiego w Dreźnie. (1828)
Amatorzy i znawcy papierosów.

✠

Dnia 30-go maja zakończył w Bogu nagle, po krótkich cierpieniach, żywot doczesny w 25 wiosnie życia swego nasz najukochańszy syn i brat

Stanisław Wojciechowski,
kandydat medycyny w Gryfii.

Pogrzeb odbędzie się w Gryfii dnia 1 czerwca o 5-tę po południu, o czym przyjacielom i znajomym donoszą w smutku niepokieszeni.

rodzice i rodzeństwo.
Kórnik, dnia 30 maja 1888. (2116)

Wyjeżdżam jutro do **Kissingen** na sezon latowy. (2122)

Dr. F. Chłapowski.

Niemiecka

wystawa agronomiczna
w Wrocławiu, (2034)
od 7—11 czerwca 1888.

340 koni, 1150 sztuk bydła, 1450 owiec, 440 świń, drób, pszczoły, kucie o nagrodę, próby pociągu wołów, strzyża merynosów na próbę, doświadczenia maszyn do rozrzucań mierzwy i rozdzielenia gnojówki, produkta gospodarstwa i środki pomocnicze.

Nagrody: 55,000 m. w gotówce, liczne nagrody honorowe Niemieckie Towarz. agronomiczne.

Wyprzedają:

Z powodu zmiany pomieszkania wyprzedają po niższych cenach: fortepiany, pianina, harmonia, skrzypce, cytry, szwajcarskie skrzynki grające, manopany, lampy do pianin. (2113)

W. Witajewski,
Poznań, Św. Marcin 18.

Walne zebranie

Tow. Rólniczego Średzko-Gnieźnieńsko-Wrzesińskiego odbędzie się dnia 5-go czerwca r. b. o godz. 11-tę przed południem we Wrzesni w hotelu pana Nowackiego. O liczny udział uprasza (2117)

Dyrekcya.

Przyjmuję chorych od godziny 10—12 przed południem i od godziny 3—5 po południu.
Poliklinika bezpłatna od godziny 1/2 9—10. (1934)

Dr. W. Stan, b. asystent prof. Jurasza w Heidelbergu,
Specjalista w chorobach gardła, nosa i uszu.
Poznań, Śty Marcin 14, I.

Biuro nasze przenieśliśmy z dniem dzisiejszym do starego mieszkania. (2118)

Freudenreich & Cynka.

Piwo jałowcowe
z browaru
Franciszka Gruszczyńskiego
w Poznaniu, Wrocławska ulica nr. 32.

Szanownej Publiczności polecam powyższe piwo własnego waru jako nader zdrowe i posilające a mianowicie osobom słabym, cierpiącym na pierś i na ból głowy, które sprawia, że oddychanie staje się cięższym, poprawia i czyszczy krew i zapobiega, mianowicie u kobiet, różnym cierpieniom. Piwo to szczególnie służy osobom w wieku, matkom karmiącym, słabym dzieciom przywraca cerę i humor i łatwie trawienie. Za dobroć i czystość piwa tego ręczę. Codziennie odbieram pochwały za dobroć i skutki. Butelka 10 fen., 50 butelek 4,50 mrk. (2263)

Niniejszem uprzejmie polecamy: (1875)

Wańtuchy do wełny

skrzynkowe normalne po Mk. 3,45—4,35 stósownie do wagi. okrągłe po Mk. 1,80—4,00 stósownie do wagi.

Sznur, szpagat, papier po najtańszej cenie.

Płachty żniwne
z Tow-warp (półniane) Mk. 8,00 i wyżej, w jednej sztuce bez szwu M. 12,00.

Worki drilichowe w dobrym gat. po M. 1,00, 1,10, 1,25.
Worki jutowe po Mk. 0,85.

Płachty na stogi i lokomobile,
Pasy skórzane, włosienne, bawelniane i parciane.
Gumowe artykuły, oliwa, smarowidło i wszelkie potrzeby do gospodarstwa i fabryk.

Orłowski i Sp.,
Poznań, Wilhelmowska ulica 21.

Czerwona Apteka w Poznaniu
Stary Rynek nr. 37
poleca

Eucalyptus-esencya do ust i zębów i Eucalyptus-proszek do zębów.

Najlepszy środek ochrony i do konserwowania zębów i działający skutkiem swych nadzwyczajnych antyseptycznych przysmotów.

Esencya do ust „Eucalyptus” zawiera obok innych skutecznych części składowych także skuteczne części składowe Eucalyptus globulus (australskie drzewo leczące febrę) w formie skoncentrowanej.

Używając bierzcie się łyżeczkę do herbaty esencji, wlewa się w szklankę wody i ten usta kilkakrotnie płucze. Równocześnie czyszczy się moim proszkiem do zębów „Eucalyptus” zęby. (2210)

Skutki.

Esencya do ust Eucalyptus niszczy w zarodzie za pomocą swych antyseptycznych właściwości wszelkie możliwe grzyby w ustach, chroni przed zepsuciem zębów i jest najpewniejszym środkiem przeciwko bólowi zębów, pochodzącym z dziurawych zębów. W skutek swych desinfekcyjnych właściwości jest znakomitym przy wszelkich cierpieniach ust, również chroni przed grzybami, angina itd.

Esencya do ust Eucalyptus usuwa natychmiast wszelki nieprzyjemny odor pochodzący z oddychania, także i z ust, żołądka lub z nosa i może być tak u dorosłych jak u dzieci dla swjej absolutnej nieszkodliwości używana.

Znakomite skuteczne uzdrowienia Eucalyptus globulus stwierdza prof. dr. Gubler i dr. Betherand w Paryżu, oraz prof. dr. Bentley i dr. L. Browne w Anglii jako też wielka liczba innych medycznych powag.

Cena butelki 1 m., pudełko Eucalyptus proszku 75 fenygów.

HAMBURGSKO-AMERYKAŃSKIE
TOWARZYSTWO AKCYJNE ŻEGLUGI PAROWEJ.

Bezpośrednia niemiecka komunikacja pocztowa pomiędzy Hamburgiem a Nowym Yorkiem w każdą środę i niedzielę, pomiędzy Havrem a Nowym Yorkiem w każdy wtorek, pomiędzy Szczecinem a Nowym Yorkiem co 2 tygodnie, pomiędzy Hamburgiem a Indiami Zach. 4 razy miesięcznie, pomiędzy Hamburgiem a Meksykiem raz w miesiąc.

Parowce pocztowe tego Towarzystwa dają bardzo dobrą sposobność do podróżowania w kajutach i w środkowych przedziałach; utrzymanie w czasie podróży jest znakomita.

Blizszych wiadomości udzielają: Michaelis Oelsner, Rynek nr. 100 w Poznaniu, Jul. Geballe w Rogoźnie, Abr. Kantorowicz w Wrzesni, A. Spektorek w Chodzieży, Hugo Moske w Wyrzysku. (1337)

Zakład przemysłowy

Podgórna ulica nr. 12a,

poleca Szanownej Publiczności: **plótna, szyrtyngi, basty, barchany etc., stołowiżne saska, ślaska i bielefeldzka** (herby w stołowiżnie ślaskiej i bielefeldzkiej bez kosztów), **chustki, ręczniki i ścierki.** Znaczący wybór świeżych **koronek, haftów i trymingów** od 10 fen. za metr.

Zakład przyjmuje zamówienia na całe wyprawy i pojedyncze przedmioty. Ceny przystępne — przy gotówce rabat. Wyprawki dla pensjonarek od 60 marek począwszy. (1193)

Kurs nauki kroju i szycia otwarty od 1 paźdz. do 1 lipca. Próby na żądanie rozsyła się franko.

W. Karłowska.

Masło

stołowe, wyborowe codziennie świeże funt po 1 mk. poleca

E. Pruska,
Długa ulica nr. 12.

Nierawny Rezultat!

Kto chce dobra swę sprzedać, lub kto chce dobra kupić, ten niech się tylko z zaufaniem zwróci do Agenta dobr. **LICHTA** w Poznaniu

Szyka, sumienna i dyskretna usługa dla sprzedających i kupujących.

Ucznia

do handlu kolonialnego poszukuje

J. Krzyżankiewicz
(2114) Wronki.

Administrator

z kaucją 20,000 marek, poszukuje samodzielnej administracji większego majątku.

Zgłoszenia poste restante N. N. 140. Gniezno. (2115)

Dwa pokoje
umeblowane

ciche, cienne na parterze do wynajęcia przez lato. **Mlynska ul. nr. 27.** O warunki umówić się można na I piętrze w mieszkaniu Dr. Chłapowskiego. (2123)

Teatr Victoria.

Dyrekcya: Hans Heidenreich.
W sobotę 2 czerwca 1888
Nowo wczwiona:

Wesoła wojna

Operetka w 3 aktach Straussa.
Marchese: Hans Fredey.
Umberto: Gustaw Schmidt.
Bilety tużnowe mają wartość.

W niedzielę poraz drugi:
Wesoła wojna.
(2121) Dyrekcya.

We wielkim wyborze w najnowszych deseniach z fabryk francuzkich i niemieckich

ANTONIEGO ROSE w Poznaniu w Bazarze.

Próby obić zamiejscowym na żądanie franko. Jeneralne zastępstwo na W. Ks. Poznańskie fabryki patentowanych obić plastycznych Lincrusta Walton. (1846)